

Principer för aktieägarengagemang

Öhman Fonder

Fondbolag ska handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse. Detta framgår bl.a. av lagen (2004:46) om värdepappersfonder (LVF).

E. Öhman J:or Fonder AB ("Öhman Fonder") ska avseende det kapital som förvaltas för fondandelsägarnas räkning utöva en aktiv ägarroll i de marknadsbolag där fonderna hör till ägarna. Ägarrollen ska utövas på ett sådant sätt att fondandelsägarnas intresse beaktas och med syfte att uppnå bästa möjliga avkastning till andelsägarna. Vid aktivt ägarutövande finns risk att fondbolaget kommer över insiderinformation, vilket begränsar möjligheterna till aktiv fondförvaltning. I dessa situationer hanterar vi informationen i enlighet med fondbolagets Instruktion om marknadsmissbruk. Öhman Fonders aktieägarengagemang gäller alla aktier som ingår i fondbolagets fonder.

Hur Öhman Fonder agerar som ägare är baserat på Fondbolagets förenings Riktlinjer för fondbolagets aktieägarengagemang.

Mot denna bakgrund har styrelsen fastställt denna instruktion. I Öhman fonders interna regler för aktieägarengagemang förtydligas hur fondbolaget implementerar instruktionen.

branschen med SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation, även kallad disclosure-förordningen) i spetsen. Taxonomirapporteringen har trätt i kraft, med syftet att styra investeringar till miljömässigt hållbara investeringar. Taxonomin är fortfarande ung, långt ifrån helt färdig, och dessutom svårbegriplig, men har det viktiga syftet att öka transparensen kring hur stor andel av bolagens intäkter som faktiskt

är miljömässigt hållbara. Vi förväntar oss låga siffror från bolag inom de flesta sektorer, förutom rena förnyelsebara energibolag. Det intressanta i Taxonomirapporteringen är att mäta bolagens potential, det vill säga sätta bolagens taxonomiförenlighet (alignment) i relation till hur stor andel av intäkterna som omfattas av Taxonomin (eligibility).

Vi ser även att 2022 har bjudit på ambitiösa klimatplaner från USA, nämligen Bidens Inflation Reduction Act (IRA) som ska öka investeringar i bland annat ren energi (clean energy), och som dessutom tilldelar mer kapital om produktionen sker i USA. Bidens plan har även satt press på att EU ska kontra med något liknande. Nuvarande planer, såsom EU:s post-covidpaket The Recovery and Resilience Facility (RRF) som bland annat ska finansiera grön omställning, digitalisering och hälsa, eller paketet EU Green Deal inte riktigt når upp till IRAs ambition. Både EU:s och USA:s planer innehåller starka spår av protektionism vilket vi bedömer att vi kommer se mer av under 2023.

USA:s nya lag UFLPA (Uyghur Forced Labor Prevention Act) har också trätt i kraft under 2022. Lagen förbjuder varor som har producerats i Xinjiang eftersom tvångsarbete förekommer där. EU funderar på att komma med något liknande. UFLPA har ökat incitamenten för bolag att göra en ordentlig genomlysning (due diligence) av leverantörskedjan för att bevisa att varorna inte har producerats

med tvångsarbete. I ljuset av detta har även EU-kommissionen kommit med ett direktiv om företags due diligence-ansvar när det gäller hållbarhetsfrågor, det så kallade Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSRD). De flesta bolag Öhman Fonder pratar med har redan påbörjat en stor insats att genomlysa hela värdekedjan. Tvångsarbete är inte det enda "förbudsregelverket", utan vi har även EU:s förslag om att förbjuda import av varor från avskogade områden. Även detta kommer att ställa höga krav på att genomlysa var råvarorna som bolagen köper in till sin produktion faktiskt kommer ifrån.

Sammanfattningsvis var 2022 ett turbulent ESG-år, med många nya regelverk och krav på ökad transparens och rapportering på många sätt och vis. Vi ser att incitamenten för att investera i bolag som sköter sig och som drar sitt strå till stacken för att bidra till en hållbar omställning är väldigt starka framåt.

ÖVERGRIPANDE PRINCIPER FÖR ÄGARSTYRNING

Öhman Fonder ska verka för att de företag som fonderna investerar i agerar enligt relevanta koder och riktlinjer – t.ex. Svensk kod för bolagsstyrning, OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s globala överenskommelse (på engelska: UN Global Compact). Det handlar om frågor rörande sammansättningen av respektive bolagsstyrelse och förfarandet vid bolagsstämmor. Det kan också handla om bolagens arbete med miljö och sociala risker samt affärsetik.

Öhman Fonder ska löpande bevaka relevanta företagshändelser. Öhman Fonder kan i yttersta fall välja att sälja aktierna i ett bolag om vi anser att bolaget bryter mot våra riktlinjer och vårt aktieägar-engagemang inte påvisat önskad effekt.

Principer för aktieägarengagemang

Förhållande till det enskilda bolaget

Öhman Fonders ägarstyrningsarbete har som mål att främja fondandelsägarnas intressen i de bolag där våra fonder äger aktier. Detta gör vi genom aktivt arbete i dialog med bolagen, röstning på bolagsstämmor och i samarbete med andra ägare samt samarbetsorgan. Öhman Fonder tar ägarstyrning på stort allvar och har som mål att rösta på huvuddelen av alla bolagsstämmor vi har möjlighet att göra så i.

BOLAGSSTÄMMAN

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ där aktieägare har rätt att utöva sitt inflytande och göra sin röst hörd. Öhman Fonder ska normalt delta på bolagsstämmorna i merparten av de bolag där de förvaltade fonderna är aktieägare. Vid deltagande på bolagsstämman kan Öhman Fonder rösta och/eller välja att ställa fråga till bolagsledningen. För rådgivning, analys och exekvering av röster använder Öhman Fonder det amerikanska bolaget Glass Lewis. Alla röstningsbeslut tas dock av Öhman Fonders Ägarstyrning & Hållbarhetsgrupp i samråd med förvaltningen och VD.

STYRELSEFRÅGOR

Öhman Fonder ska huvudsakligen utöva sin ägarroll utan krav på egen styrelserepresentation i de bolag i vars aktier Öhman Fonder investerat. Då styrelserepresentation kan försvåra Öhman Fonders möjligheter att bedriva en aktiv och självständig förvaltning ska styrelserepresentation enbart förekomma i de fall där det anses vara i fondandelsägarnas intresse.

Öhman Fonder ska verka för att:

- varje bolag har en väl sammansatt styrelse avseende kompetens, mångfald och kön, bestående i huvudsak av externa ledamöter.
- förslag till nya styrelseledamöter motiveras samt att principerna för valberedningsarbetet redovisas öppet.
- styrelsen säkerställer att bolaget sköts hållbart och ansvarsfullt.

Vidare ska Öhman Fonder normalt ta ställning till styrelsenomineringar i de bolag där fonderna har aktieinnehav.

MÅNGFALD I STYRELSEN

Svensk kod för bolagsstyrning rekommenderar minst 40% representation av det mindre representerade könet, vilket är en fördelning vi följer i vårt valberedningsarbete. Då lokal marknadspraxis globalt skiljer sig markant är det i nuläget inte möjligt att kräva en snabb omställning till 40%/60%-fördelning i många länder. Vårt generella krav för att stödja styrelseordförandens tillsättning, i de länder som saknar ägarledda valberedningar, är att båda könen skall vara representerade och det mindre representerade skall utgöra minst 10%. I Norden ställer vi högre krav och vill att minst 30% av styrelsens skall utgöras av det mindre representerade könet. Detta krav kommer kontinuerligt förstärkas till en 40%-nivå som krav.

OBEROENDE

Öhman Fonder anser att en av styrelsens viktigaste uppgifter är att utvärdera och vid behov byta ut den verkställande direktören ("VD"). Därav skall VD och styrelseordförande vara olika personer. I undantagsfall där det råder speciella omständigheter kan vi ställa oss bakom samma person på båda rollerna, men enbart under en begränsad tid.

Det övergripande oberoendet skall uppgå till över 50% i styrelsen och detta gäller även i eventuella kommittéer. Det är särskilt viktigt i redovisnings-

kommittén, där även ordföranden bör vara oberoende.

TJÄNSTGÖRINGSTID

Öhman Fonder anser att de skall finnas en spridning mellan relativt nytillsatta och mångåriga representanter i styrelsen – och att en styrelse generellt inte skall bestå av ledamöter som alla suttit i ett förhållandevis stort antal åt. Det är fördelningen som är viktig, snarare än någon arbiträr maxgräns. Vanligtvis betraktas en ledamot som har suttit i styrelsen under en längre tid, det vill säga cirka 9-12 år i marknader med kortare tjänstgöringsperioder och 10-15 år i de marknaderna med längre sådana (framför allt i USA). Om flera ledamöter suttit under en längre tid, bör frågan väckas om styrelsen är i behov av en rotation. Detta kan leda till att vi inte stödjer en eller flera ledamöter med lång tjänstgöringstid, alternativt ordföranden i nomineringskommittén, om denna person sitter i styrelsen. Det bör noteras att en långvarig styrelseledamot inte automatiskt anses vara beroende av bolaget.

VALBEREDNING

Öhman Fonder kan medverka i en valberedning när ägarandelen motiverar det. Arbetet i valberedningen ska utföras på ett sådant sätt att det är till gagn för andelsägarna. Om ägarandelen minskar så ställs platsen i valberedningen till förfogande, men Öhman Fonders representant kommer kvarvara om så är lämpligt och denna syn delas av bolaget samt den ägare som har rätt att ersätta Öhman Fonders representant.

Ägarledda valberedningar är generellt att föredra före alternativa nomineringsförfaranden. Därmed kommer Öhman Fonder stödja förslag på att inrätta sådana valberedningar.

ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Öhman Fonder anser att ersättningen till ledande befattningshavare ska vara marknadsmässig och syfta till att främja långsiktigt hållbar avkastning för aktieägarna. Ersättningsprogrammen ska innehålla en tydlig koppling mellan prestation och krav samt redovisas i årsrapporten och/eller i en ersättningsrapport. Förslag till ersättningsprogram bör förankras hos de större ägarna inför beslut på bolagsstämman.

Öhman Fonder anser att långsiktiga incitamentsprogram bör vara aktiebaserade och innehålla prestationsmål. Prestationsmålen och dess nivåer bör presenteras i förhand, och i de fall detta inte är möjligt i efterhand. Dock bör det tydligt framgå varför målen inte presenteras i förhand, och det inte är lämpligt att per automatik enbart presentera mål i efterhand. Program där mål inte alls presenteras kommer inte godkännas om det inte finns en mycket övertygande anledning till varför så är fallet.

Det är ofta lämpligt att prestationsmål ger kontinuerlig tilldelning utefter utfall, det vill säga bättre utfall ger högre tilldelning, snarare än en tröskelnivå som skall överträffas. Prestationsmålen skall samtidigt vara utmanande och gå bort-

om de generella finansiella målen.

Optionsbaserade program skall om de saknar prestationsmål kräva egen investering från den som tilldelas optionerna. En viss subvention på optionspriset kan utgå, men bör motiveras, och kan skilja sig åt mellan olika kategorier av anställda, exempelvis så att anställda utifrån ledningsgruppen kan få en större subvention för att skapa aktieäggande i bolaget. Dock bör subventionen inte vara för stor och får inte överstiga 100%.

Lämpliga prestationsmål är beroende av bolagets bransch och situation, men Öhman Fonder uppmanar generellt mål som inriktar sig på aktieägarvärde.

Generellt bör den totala ersättningen till ledande befattningshavare vara lämplig i sin storlek, jämfört med likartade bolag och den generella lönenivån i bolaget. Omotiverade avsteg från detta är något Öhman Fonder inte stödjer. Det är lämpligt att ha ett tak i incitamentsprogram, i de strukturer som tillåter det.

UTSPÄDNING

Öhman Fonder ser gärna att bolag i sina incitamentsprogram undviker betydande utspädning, dock finns en förståelse för att program med prestationsmål med linjär tilldelning kan innebära behov av större potentiell utspädning. Normalt bör utspädningen inte ligga över 1% per år, men 0,5%-enheter ytterligare kan vara acceptabelt vid ett bra utformat program med linjära mål. Utspädning över 2% skall dock undvikas då det med stor sannolikhet inte kommer stödjas av Öhman Fonder oavsett motivering.

ESG-MÅL I INCITAMENTSPROGRAM

Att ha mål i incitamentsstrukturen relaterade till miljö, sociala eller bolagstyrningsfrågor är en trend som Öhman Fonder välkomnar. Dock är det viktigt att dessa mål är korrekt utformade – och det är generellt bättre att inte ha ESG-relaterade mål än dåligt utformade sådana, eller krav som inte är utmanande.

Precis som generella prestationsmål skall målen presenteras i förhand och lämpligen stämmas av med betydande aktieägare. Målen skall ha transparenta nivåer, som relaterar till bolagens verksamhet och/eller finansiella mål, övergripande hållbarhetsarbete eller annan lämplig överenskommelse, såsom Science Based Targets (SBT). Målen skall även vara utmanande, det vill säga gå bortom det generella hållbarhetsarbetet. Om lämpligt bör tröskelmål undvikas.

DISKRETIONÄRA UTBETALNINGAR

En viktig princip i vår ägarstyrning är att ersättningar ska vara transparenta och förutsägbara samtidigt som incitamentsprogram bör vara utmanande. Med detta i åtanke anser vi att allmänna diskretionära mandat inte är lämpliga, och att Öhman Fonder med stor sannolikhet inte kommer stödja förslag som innehåller sådana. Om en diskretionär utbetalning skall göras bör denna vara motiverad och avstämd med betydande ägare. Vi uppmanar dock generellt att undvika sådana utbetalningar eller mandat. Oavsett bör aldrig en sådan

att undvika sådana utbetalningar eller mandat. Oavsett bör aldrig en sådan utbetalning överstiga 10% av grundlönen.

TIDSBASERADE LÅNGSIKTIGA ERSÄTTNINGSPROGRAM

I vissa marknader, som i USA, är tidsbaserade långsiktiga incitamentsersättningar vanligt förekommande. Öhman Fonder anser dock inte att detta är förenligt med att skapa aktieägarvärde. Eftersom grundlönen redan är tidsbaserad anser vi inte att det krävs ytterligare inlåsningsmekanismer utan snarare prestationsbaserade krav. Samtidigt har vi en viss respekt för marknadspraxis, även om vi nu ser att andelen tidsbaserad rörlig ersättning kontinuerligt minskar i de marknader där det är vanligt. För marknader där tidsbaserad ersättning är praxis, kan vi acceptera att upp till 10% av det totala långsiktiga ersättningspaketet är tidsbaserat. Däremot accepterar vi inte någon del av ersättningen i form av tidsbaserade incitament i övriga marknader.

ANTAL STYRELSEPLATSER

En styrelseledamot bör ägna den tid som krävs för att utföra ett bra arbete. Det är därför viktigt att en ledamot inte har för många andra styrelseuppdrag. Öhman Fonder anser att det är svårt att sätta en generell regel, då varje styrelsepost innebär olika krav och arbetsbörda. För valberedningen är det viktigt att utvärdera att varje ledamot har och fortsatt kan lägga den tid som krävs för styrelseuppdraget. En bra vägledning

är att inte ha fler än fem uppdrag om ledamoten inte har någon högre operativ position. Om personen har en hög operativ position är maximalt två externa styrelseuppdrag normalt en lämplig nivå att helst inte överträda. Detta hjälper till att säkerställa att varje ledamot kan fokusera på sitt uppdrag och leverera det förväntade resultatet.

KAPITALFRÅGOR

Öhman Fonders grundinställning är att ägare alltid skall tillfrågas vid kapitaltillskott, det vill säga emissioner med företrädesrätt är oftast att föredra framför alternativet. Speciellt vänder vi oss emot riktade emissioner utan företrädesrätt där annat syfte än att stärka balansräkningen saknas. Riktade emissioner bör bolagen därmed vara försiktiga med, förutom när de används till strategiska förvärv eller liknande. Vi godtar styrelsemandat på kapitalemission utan företrädesrätt på 10%, och 20% med företrädesrätt. Större emissioner än 20% med företrädesrätt har betydande effekt på bolagets struktur – och bör därför motiveras gentemot ägare på en bolagstämma. I en del marknader är praxis på emissioner med företrädesrätt något större, varvid vi kan göra lokala avsteg.

AKTIEKLASSER

Öhman Fonder föredrar en (1) aktieklass där varje aktie har en röst på bolagsstämman. Rösträttsdifferentierade aktieklasser skall generellt undvikas, och bör aldrig överstiga 10x i röststyrka, dvs en aktieklass med 10 gånger röststyrka i förhållande till den aktie-

klass med lägst röstvärde. Skapandet av aktieklasser där rösträtt saknas bör inte förekomma. Redan existerande strukturer med måttlig utformade rösträttsdifferentierade aktieklasser stödjer vi generellt, då aktieägarna har köpt in sig i en existerande struktur där priset på de olika aktieklasserna vid tillfället reflekterade rådande ordning. Dock kan vi stödja omstämpling av aktieklasser om så är lämpligt.

TRANSPARENS RÖRANDE BOLAGS-STÄMMOR

Alla röster Öhman Fonder lägger på bolagstämmor registreras skyndsamt på en portal som publiceras på vår hemsida. Denna administreras av vår röstningsleverantör Glass Lewis.

Där finns även historiska röster, geografiska data samt filtreringsmöjligheter.

Därav välkomnar vi att bolag erbjuder poströstning som komplement till den fysiska stämman. Dock anser Öhman Fonder inte att digitala stämmor skall ersätta de fysiska. Digitala stämmor utan fysisk närvaro för aktieägare skall därmed vara ett undantag som enbart skall användas vid väldigt speciella situationer.

MINORITETSFRÅGOR

Öhman Fonder tar rättigheter för minoritetsägare på stort allvar och har som övergripande syn att bolagen skall vara så tillmötesgående som möjligt gentemot sin mindre ägare. I Sverige existerar ett betydande minoritetskydd, vilket delvis saknas i många andra marknader.

Vi anser att alla aktieägare skall kunna lägga förslag samt uttrycka sig på bolagsstämman, oavsett ägandestorlek och hur länge innehavet har hållits. Vi kommer därmed med stor sannolikhet stödja förslag som inriktar sig på att liberalisera sådana krav.

DIGITALA STÄMMOR OCH POSTRÖSTNING

Fysiska bolagstämmor är värda att bevara, det är ett forum där alla aktieägare har möjlighet att möta och ställa frågor till verkställande direktör, styrelse, valberedning och revisor. Välfyllda bolagstämmor är en svensk tradition – och det är värt att skydda. Samtidigt förstår vi att speciella situationer kan uppstå, som kräver anpassningar.

DIALOG MED BOLAG

Vi följer löpande de bolag våra fonder investerar i, avseende globala hållbarhetsrisker och -möjligheter för att vi i ett tidigt skede ska kunna identifiera bolag där det finns behov av aktieägarengagemang. Det gäller även bolag vi vill kunna investera i, men där det krävs att bolaget i så fall anpassar sig och sin verksamhet till de krav vi ställer. I de fall ett engagemang initieras följer den Öhman Fonders process för eskalering.

Dialogerna kan delas in i proaktiva och reaktiva dialoger. Proaktiva dialoger sker i bolag där vi ser möjligheter för bolaget att få till stånd en positiv påverkan på till exempel miljö och klimat, vilket i sin tur kan attrahera fler investerare och generera bättre avkastning. Reaktiva dialoger sker i samband med en incident eller kontrovers som vi inte vill ska upprepas, till exempel diskriminering. Några skäl till att en dialog initieras:

- Bolaget är föremål för någon av Öhman Fonders fokusområden
- Bolaget är föremål för ett initiativ som Öhman Fonder väljer att initiera, delta i eller signera
- En incident eller kontrovers som har inträffat under tiden Öhman Fonder har ägt bolaget
- Bolagets har en bristfällig hållbarhetsrapportering som försvårar analys av risker och möjligheter

Beroende på bolagets förutsättningar och förändringsförmåga kan en dialog i normalfallet pågå mellan ett och fem år.

Eftersom vi är övertygade om att samarbete med andra investerare ger större effekt, arbetar vi i stor utsträckning tillsammans med andra investerare och i förekommande fall andra relevanta intressenter.

INTRESSEKONFLIKTER

Öhman Fonders system för att identifiera, hantera och dokumentera de intressekonflikter som kan uppstå i förhållande till fondernas portföljbolag framgår av bolagets Interna regler för aktieägarengagemang.

AKTIELÅN

Om Fondbolaget överväger att använda aktielån i en fond görs en bedömning i varje enskilt fall om det är lämpligt eller inte ur ett ägarperspektiv. Aktielån får aldrig äventyra möjligheten att utöva rättigheterna som aktieägare.

För det fall Fondbolaget avser att rösta på portföljbolagets bolagsstämma ska aktierna kallas hem så att fonden finns upptagen i aktieboken på avstämningsdagen.

DELEGERING

Öhman Fonders styrelse kan delegera genomförandet av aktieägarengagemang till en extern part (aktieägarkonsult alternativt röstningsrådgivare). Den som för Öhman Fonder utövar rösträtt ska rapportera till Öhman Fonder hur och i vilka frågor dessa utnyttjats.

ANSVARIG FÖR ÄGARSTYRNINGS- FRÅGOR

Chefen för enheten för Ägarstyrning & Hållbarhet ansvarar för aktieägarengagemang.

MEDLEMSKAP I INSTITUTIONELLA ÄGARES FÖRENING

Öhman Fonder blev invalda i Institutionella Ägares Förening (IÄF) 2023. IÄF är en ideell förening med ändamål att tillvarata medlemmarnas intressen som institutionella ägare på den svenska aktiemarknaden genom att främja en god utveckling av självregleringen på aktiemarknaden. Den utgörs av de största institutionerna på svenska kapitalmarknaden. Öhman Fonder avser att i IÄF driva den syn vi presenterar i detta dokument, och aktivt arbeta för att förstärka självregleringen på den svenska aktiemarknaden.

OFFENTLIGGÖRANDE

Denna sammanfattning av Öhman Fonders principer för aktieägarengagemang och regelverk för aktieägarengagemang ska finnas tillgänglig för intressenter på Öhman Fonders hemsida. Uppgifter om de åtgärder som vidtagits utifrån dessa strategier ska på begäran kostnadsfritt göras tillgänglig för investerare.

ÖVRIGT

Öhman Fonder ska handla självständigt i förhållande till de bolag i vilka de förvaltade fonderna är aktieägare. Öhman Fonder ska också värna om sin handlingsfrihet att som placerare öka, minska eller avveckla aktieinnehav.

BEVAKNING AV AKTIEÄGAR- ENGAGEMANG

Samtliga aktieägarengagemang som Öhman Fonder driver loggas i Esgaia (påverkansdialog) samt Glass Lewis (röstning) för att säkerställa att vi följer vår eskaleringsprocess. Löpande utvärderar vi också effekten av våra påverkansdialoger.

RAPPORTERING

En gång per år sammanställs en ägarstyrningsrapport som är publik.